

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΤΜΗΜΑ Ι

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 6 Νοεμβρίου 2018, με την ακόλουθη σύνθεση: Σωτηρία Ντούνη, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Τμήματος, Κωνσταντίνος Κρέπης (εισηγητής) και Ειρήνη Κατσικέρη, Σύμβουλοι, Ελένη Νικολάου και Μαρία Ζέρβα, Πάρεδροι (με συμβουλευτική ψήφο). Γραμματέας: Πελαγία Κρητικού, Γραμματέας του Ι Τμήματος.

Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας: Παρέστη ο Αντεπίτροπος της Επικρατείας Ευάγγελος Καραθανασόπουλος, ως νόμιμος αναπληρωτής της Γενικής Επιτρόπου Επικρατείας, η οποία είχε κώλυμα.

Για να δικάσει την από ... 2010 (Α.Β.Δ. .../2018) προσφυγή του .... του ....., με Α.Φ.Μ. ....., κατοίκου .... (οδός ....), ο οποίος παραστάθηκε δια του πληρεξουσίου δικηγόρου του .... (Α.Μ. ....).

Κατά: 1) του Ελληνικού Δημοσίου, που εκπροσωπείται νόμιμα από τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε διά του Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Κωνσταντίνου Παπαγεωργίου και 2) του Υπουργού Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ήδη Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων), ο οποίος παραστάθηκε ομοίως ως άνω.

Με την προσφυγή αυτή ζητείται η ακύρωση - τροποποίηση: 1) της ...../8.1.2010 πράξης του Διευθυντή του ....., 2) του ...../11.1.2010 εγγράφου του ιδίου ως άνω Διευθυντή και 3) κάθε άλλης συναφούς, προηγούμενης ή επόμενης, πράξης ή παράλειψης της Διοίκησης.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο του προσφεύγοντος, ο οποίος ζήτησε την παραδοχή της προσφυγής.

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της προσφυγής. Και

Τον Αντεπίτροπο της Επικρατείας, που πρότεινε την παραδοχή της προσφυγής, η οποία, κατ' ορθή εκτίμηση του περιεχομένου του δικογράφου, συνιστά έφεση.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα αυτού, με την παρουσία όλων των ανωτέρω μελών του και της Γραμματέως του.

Αφού μελέτησε τη δικογραφία

Σκέφθηκε κατά το νόμο και

Αποφάσισε τα ακόλουθα:

1. Με την υπό κρίση προσφυγή, η οποία, κατ' ορθή εκτίμηση του περιεχομένου της, συνιστά έφεση, όπως οι λόγοι της αναπτύσσονται με τα από 30.1.2017, 31.1.2017 και 12.11.2018 νομίμως κατατεθέντα υπομνήματα, για την άσκηση της οποίας καταβλήθηκε παράβολο συνολικού ποσού 185,02 ευρώ (βλ. τα ειδικά έντυπα γραμμάτια του Δημοσίου με αριθμό ....., καθώς και το

ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό πληρωμής ....), που υπερβαίνει το κατά νόμο οφειλόμενο (1% επί του καταλογισθέντος ποσού, ήτοι 110,02 ευρώ) κατά 75,00 ευρώ, ποσό που πρέπει να επιστραφεί στον εκκαλούντα ανεξάρτητα από την έκβαση της δίκης, ζητείται η ακύρωση - τροποποίηση της .../8.1.2010 πράξης του Διευθυντή του .... και εκκαθαριστή αποδοχών της ως άνω σχολικής μονάδας, με την οποία ζητήθηκε από τον εκκαλούντα να επιστρέψει το ποσό των 11.001,83 ευρώ, σε 48 μηνιαίες δόσεις των 229,21 ευρώ εκάστη, που αντιστοιχεί σε αποδοχές (επιδόματα εξωδιδασκτικής απασχόλησης και διδακτικής προετοιμασίας) που φέρεται ότι έλαβε αχρεωστήτως κατά το χρονικό διάστημα από 10.12.2007 έως 8.1.2010. Η εν λόγω έφεση, η οποία παραπέμφθηκε προς εκδίκαση ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου με την 18815/2017 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου .... (Τμήμα ....), κατ' επίκληση του άρθρου 12 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 2717/1999), ασκήθηκε, ως προς το σκέλος αυτό, νομότυπα και εμπρόθεσμα και, ως εκ τούτου, πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς τη βασιμότητα των λόγων της.

2. Η ίδια έφεση, κατά το μέρος που στρέφεται κατά του Υπουργού Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ήδη Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων), πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, εφόσον ο τελευταίος δεν νομιμοποιείται παθητικά στην παρούσα δίκη, διότι διάδικος είναι το Ελληνικό Δημόσιο [άρθρο 8 παρ. 1 π.δ/τος 1225/1981 (Α' 304), σε συνδυασμό με το άρθρο 1 παρ. 1 του κ.δ/τος της 26.6/10.7.1944 (Α' 139)], το

οποίο εκπροσωπείται μόνο από τον Υπουργό Οικονομικών (αποφ. Ι Τμήμ. 2219/2012, 3153/2014 κ.ά.). Συνακόλουθα, πρέπει να κηρυχθεί άκυρη η παράσταση κατά τη συζήτηση του εν λόγω Υπουργού και να διαταχθεί η αποβολή του από τη δίκη. Εξάλλου, κατά το σκέλος με το οποίο ζητείται η ακύρωση και κάθε άλλης συναφούς, προηγούμενης ή επόμενης, πράξης ή παράλειψης της Διοίκησης, η έφεση είναι απορριπτέα ως εντελώς αόριστη και ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης (αποφ. Ι Τμ. 1912/2013, 6431/2015 κ.ά.).

3. Μετά την έκδοση της ..../8.1.2010 πράξης, εκδόθηκε από τον Διευθυντή του .... το ..../11.1.2010 έγγραφο, που απευθύνεται στον εκκαλούντα, με το οποίο ενημερώνεται ο τελευταίος για την απορρέουσα από την ανωτέρω πράξη οφειλή του. Ενόψει αυτού, το ..../11.1.2010 έγγραφο έχει αμιγώς πληροφοριακό χαρακτήρα και, ως εκ τούτου, στερείται εκτελεστότητας. Επομένως, απαραδέκτως ζητείται με την ένδικη έφεση η ακύρωση αυτού.

4. Το άρθρο 49 παρ. 1 του π.δ/τος 1225/1981 «Περί εκτελέσεως των περί Ελεγκτικού Συνεδρίου διατάξεων» (ΦΕΚ Α' 304) ορίζει ότι: «Δια της εφέσεως η υπόθεσις μεταβιβάζεται εις το αρμόδιον Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως προς μεν το νόμω βάσιμον της πράξεως ή αποφάσεως κατά το σύνολον, ως προς δε το ουσία βάσιμον της πράξεως ή αποφάσεως, κατά τα δια της εφέσεως και των προσθέτων λόγων καθοριζόμενα όρια». Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, το Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο οποίο μεταβιβάζεται η υπόθεση μετά από άσκηση έφεσης, ερευνά αυτεπαγγέλτως, κατά την εκδίκαση αυτής, την εξωτερική τυπική νομιμότητα της

προσβαλλόμενης πράξης ή απόφασης και, προεχόντως, αν το όργανο της διοίκησης που την εξέδωσε είχε κατά νόμο την αρμοδιότητα αυτή (βλ. αποφ. Ι Τμ. Ε.Σ. 420/2000, 1583/2002, 1195/2003, 3012/2010 κ.ά.).

5. Ο ν. 2362/1995 «Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 247) ορίζει τα εξής: Στο άρθρο 28 ότι: «1. (...) 2. Οι δαπάνες του Δημοσίου πληρώνονται από τις αρμόδιες για την πληρωμή αυτών υπηρεσίες με χρηματικά εντάλματα, που εκδίδονται από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου (...) 3. Κατ' εξαίρεση, με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, επιτρέπεται να ορίζονται και άλλοι τίτλοι πληρωμής των σταθερών και διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα δαπανών. Με τις ίδιες αποφάσεις ορίζονται τα αρμόδια όργανα για την εκκαθάριση των δαπανών του προηγούμενου εδαφίου, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, η ευθύνη των εκκαθαριστών, των ταμειακών υπολόγων και των αδικαιολογήτως λαβόντων, ο τύπος των ανωτέρω τίτλων, ο τρόπος και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την εξόφληση αυτών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια». Στο άρθρο 33 ότι: «1. Μη νόμιμες δαπάνες που πληρώθηκαν με οποιονδήποτε τίτλο πληρωμής καταλογίζονται: α) (...) β) στο λαβόντα εφόσον έχει συντελέσει υπαίτια στη μη νόμιμη πληρωμή και σε κάθε περίπτωση αχρεώστητης πληρωμής, ανεξάρτητα από υπαιτιότητα αυτού. 2. Αρμόδιο όργανο για τον καταλογισμό μη νόμιμων δαπανών, που πληρώθηκαν με τίτλους πληρωμής που δεν εκδίδονται από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου, είναι ο Διατάκτης και οι κάθε ειδικότητας επιθεωρητές, που έχουν διαπιστώσει την παράνομη πληρωμή και σε κάθε περίπτωση το Ελεγκτικό Συνέδριο (...)». Και στο άρθρο

112 ότι: «1. Μέχρι να εκδοθούν τα προεδρικά διατάγματα ή οι κανονιστικές αποφάσεις, που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, τα σχετικά θέματα εξακολουθούν να ρυθμίζονται από τις ισχύουσες κατά την έναρξη της ισχύος αυτού όμοιες πράξεις (...)». Εξάλλου, η 194902/22.11.1969 απόφαση του Υπουργού των Οικονομικών «Περί διαδικασίας πληρωμής σταθερών, διαρκούς, ή περιοδικού χαρακτήρος, δαπανών» (ΦΕΚ Β' 777), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της προϊσχύουσας διάταξης του άρθρου 28 παρ. 2 του ν.δ/τος 321/1969 και εξακολουθεί να ισχύει, εφόσον δεν έχει ακόμη εκδοθεί η προβλεπόμενη από το άρθρο 28 παρ. 3 του ν. 2362/1995 υπουργική απόφαση, ορίζει, στο άρθρο 1, ότι «1. Τα Δημόσια Ταμεία εξουσιοδοτούνται, όπως πληρώνωσι τας κάτωθι σταθεράς και διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρος δαπάνας κατά την δι' εκάστην τούτων καθοριζομένην, δια της παρούσης διαδικασίαν. α) (...) β) Μισθούς και πάσαν ετέραν σταθεράν αποδοχών υπαλλήλων του Δημοσίου, συνδεομένων μετ' αυτού διά σχέσεως δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου (...) 2. Αι κατά την προηγούμενην παράγραφον δαπάναι εκκαθαρίζονται οριστικώς υπό των προϊσταμένων των οικείων υπηρεσιών και πληρώνονται κατ' επιταγήν αυτών (...)» και, στο άρθρο 2, ότι «1. Αι περί των η παρούσα απόφασις δαπάναι δεν υπόκεινται εις τον προληπτικόν έλεγχον του Ελεγκτικού Συνεδρίου (...) 2. Οι εκκαθαρισταί, εν περιπτώσει μη νομιμότητος ή μη αποχρώσεως δικαιολογήσεως, ή μη ακριβείας του ποσού της υπ' αυτών επιτασσομένης πληρωμής, υπέχουσιν ευθύνην επί παραβάσει καθήκοντος, εις βάρος δε αυτών και των αχρεωστήτως λαβόντων,

καταλογίζεται αλληλεγγύως, ως ο Νόμος ορίζει, το ανοικείως καταβληθέν ποσόν (...))».

6. Από τις παρατεθείσες στην προηγούμενη σκέψη διατάξεις, οι οποίες ίσχυαν κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο, συνάγεται ότι οι σταθερές και διαρκούς χαρακτήρα δαπάνες, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι αποδοχές των δημοσίων υπαλλήλων, πληρώνονται με μισθοδοτικές καταστάσεις, που συντάσσονται από τον εκκαθαριστή αποδοχών της υπηρεσίας τους και δεν υπόκεινται στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Σε περίπτωση δε πληρωμής μη νομίμων αποδοχών, αρμόδια όργανα για τον καταλογισμό των αχρεωστήτως λαβόντων υπαλλήλων είναι, σύμφωνα με το άρθρο 33 παρ. 2 του ν. 2362/1995, ο διατάκτης αυτών (ήτοι ο οικείος Υπουργός), οι κάθε ειδικότητας επιθεωρητές που διαπίστωσαν την παράνομη πληρωμή και, σε κάθε περίπτωση, το Ελεγκτικό Συνέδριο. Επομένως, η σχετική αρμοδιότητα δεν μπορεί να ασκηθεί από τους εκκαθαριστές αποδοχών, καθόσον δεν περιλαμβάνονται στα ρητώς από το νόμο καθοριζόμενα ως αρμόδια προς καταλογισμό όργανα, περαιτέρω δε ενέχονται εις ολόκληρον με τους αχρεωστήτως λαβόντες για την επιστροφή των ποσών που καταβλήθηκαν χωρίς να οφείλονται και καταλογίζονται αλληλέγγυα με αυτούς, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 2 του άρθρου 2 της 194902/22.11.1969 υπουργικής απόφασης.

7. Στην παράγραφο 6 του άρθρου 2 του ν. 2986/2002 (ΦΕΚ Α' 24) ορίζεται ότι: «Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων καθορίζονται τα ειδικότερα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες

των περιφερειακών διευθυντών εκπαίδευσης (...), των διευθυντών εκπαίδευσης (...), των διευθυντών και υποδιευθυντών των σχολικών μονάδων (...)». Κατ' εξουσιοδότηση της διάταξης αυτής εκδόθηκε η Φ. 353.1./324/105657/Δ1/8.10.2002 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΦΕΚ Β' 1340), η οποία, στο άρθρο 1, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, δηλαδή μετά την προσθήκη περίπτωσης ιδ' με την Φ. 353.1/3/102865/Δ1/4.10.2005 όμοια απόφαση (ΦΕΚ Β' 1461), όριζε ότι οι περιφερειακοί διευθυντές εκπαίδευσης «(...) ιδ) Έχουν την αρμοδιότητα έκδοσης καταλογιστικών πράξεων εκπαιδευτικού προσωπικού (...)». Περαιτέρω, στα άρθρα 27 και 28 της ως άνω Φ. 353.1./324/105657/Δ1/8.10.2002 υπουργικής απόφασης γίνεται αναφορά στο έργο, τα γενικά καθήκοντα και τις αρμοδιότητες των Διευθυντών σχολείων, στις οποίες δεν περιλαμβάνεται η έκδοση καταλογιστικών πράξεων σε βάρος του εκπαιδευτικού προσωπικού για αχρεωστήτως ληφθείσες αποδοχές.

8. Ενόψει όσων εκτέθηκαν στις σκέψεις 4 έως 7, καταλογιστική πράξη που εκδίδεται σε βάρος εκπαιδευτικού δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, για αχρεωστήτως ληφθείσες από αυτόν αποδοχές, από το Διευθυντή του σχολείου όπου υπηρετεί, ο οποίος ασκεί, ως προϊστάμενος της σχολικής μονάδας, καθήκοντα εκκαθαριστή αποδοχών των εκπαιδευτικών που διδάσκουν στο συγκεκριμένο σχολείο, είναι ακυρωτέα, ως εκδοθείσα από αναρμόδιο όργανο (βλ. αποφ. Ι Τμ. Ε.Σ. 573/1996, 420/2000, 1411/2006).

9. Εν προκειμένω, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι με την προσβαλλόμενη .../8.1.2010 πράξη του Διευθυντή του ...., που εκδόθηκε

από αυτόν υπό την ιδιότητά του ως εκκαθαριστή αποδοχών της ως άνω σχολικής μονάδας, ζητήθηκε από τον εκκαλούντα να επιστρέψει το ποσό των 11.001,83 ευρώ, σε 48 μηνιαίες δόσεις των 229,21 ευρώ εκάστη, που αντιστοιχεί σε αποδοχές (επιδόματα εξωδίδακτικής απασχόλησης και διδακτικής προετοιμασίας) που φέρεται ότι έλαβε αχρεωστήτως κατά το χρονικό διάστημα από 10.12.2007 έως 8.1.2010, όταν υπηρετούσε, κατόπιν απόσπασης, ως Προϊστάμενος στη .... του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

10. Με βάση τα γενόμενα δεκτά στη σκέψη 8, η προσβαλλόμενη πράξη αναρμοδίως εκδόθηκε από τον Διευθυντή του ....., καθόσον αυτός, λόγω της θέσης της ως προϊστάμενος της εν λόγω σχολικής μονάδας, έχει την ιδιότητα του εκκαθαριστή αποδοχών και, συνεπώς, στερείται αρμοδιότητας να καταλογίσει τον εκκαλούντα με το ποσό των αποδοχών που φέρεται ότι εισέπραξε αχρεωστήτως.

11. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, πρέπει η ένδικη έφεση για το λόγο αυτό, που εξετάζεται αυτεπαγγέλτως, να γίνει δεκτή, παρελκούσης της εξέτασης των λοιπών προβαλλόμενων λόγων, να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη 6/8.1.2010 πράξη και να διαταχθεί η απόδοση στον εκκαλούντα του κατατεθέντος παραβόλου έφεσης (άρθρο 73 παρ. 4 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013). Τέλος, κατ' εκτίμηση των περιστάσεων, το Ελληνικό Δημόσιο πρέπει να απαλλαγεί από τα δικαστικά έξοδα του εκκαλούντος, σύμφωνα με την

αναλόγως εφαρμοστέα εν προκειμένω διάταξη του άρθρου 275 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

Για τους λόγους αυτούς

Αποβάλλει από τη δίκη τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

Απορρίπτει ό,τι στο σκεπτικό κρίθηκε ως απορριπτέο.

Δέχεται κατά τα λοιπά την έφεση.

Ακυρώνει την ...../8.1.2010 πράξη του Διευθυντή του .....

Διατάσσει την επιστροφή στον εκκαλούντα του συνόλου του κατατεθέντος παραβόλου έφεσης (185,02 ευρώ). Και

Απαλλάσσει το Ελληνικό Δημόσιο από τα δικαστικά έξοδα.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε, στην Αθήνα, στις 15 Ιανουαρίου 2019.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΣΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΡΕΠΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΠΕΛΑΓΙΑ ΚΡΗΤΙΚΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου στις 7 Μαΐου 2019.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΣΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΠΕΛΑΓΙΑ ΚΡΗΤΙΚΟΥ